

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Cemaat Ruhü ve Sorumluluk Duygusu!

İslam'daki önemli ve cevheri meselelerden biri de cemaat olarak çalışma ve Müslümanlar arasında ve İslami toplumdaki cemaat ruhu meselesidir. İslam, ferdiyetçi eğilime sahip olan ve cemaat ruhunun düşmanı olan kapitalizmin aksine, Müslümanlar arasındaki cemaat ruhunu ve başkalarına karşı sorumluluk duygusunu oluşturmaya hırs göstermiştir.

Gelin benimle birlikte şöyle buyuran Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in hadisini düşünün: **مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهَمُوا عَلَى سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى مَنْ فَوْقَهُمْ فَقَالُوا: لَوْ أَنَّا حَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا حَرْقًا وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ فَوْقَنَا، فَإِنْ يَتْرُكُوهُمْ وَمَا أَرَادُوا هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ نَجَوْا وَنَجَّوْا جَمِيعًا** “**Allah'ın hudutları üzerinde duran kimse ile** (yani Allahu Teala'nın emirleriyle dosdoğru olan, Allahu Teâlâ'nın kendisinden men ettiği şeye tecavüz etmeyen, marûfu emreden, münkerden nehyeden kimse) **o hudutların içine düşen** (yani marufu terk eden münkeri irtikap eden) **kimsenin benzeri, bir gemi üzerinde kura çeken kavmin** (yani onlardan her biri bir sehm yani nasip almak için kura atan) **benzeri gibidir. Bazısı geminin üstüne, bazısı da altına isabet etti. Geminin alt kısmında bulunanlar sudan almak istedikleri zaman kendi yukarısındakiler üzerine uğruyorlardı. Bunlar: Biz nasibimiz olanda bir delik açsak ve üstümüzdekilere eza vermesek, dediler. Üsttekiler aşağıdakileri bu dilekleriyle baş başa bırakırlarsa, hepsi helak olurlar. Eğer onların ellerinden tutarlarsa hem kendileri kurtulur, hem de onlar toptan kurtulur.**” [Buhari rivayet etti] Bu nebevi hadis, düşünceyi görsel bir sahnede somutlaştırmada o kadar icat edicidir ki, bunu tasavvur eden bir kimse düşüncenin derinliğine ve hükmün doğruluğunu teslim olmaktan kendini alamaz. Zira hadis, bireyin akıbetini, içinde yaşadığı toplumun akıbetine bağlamıştır; dolayısıyla ya birey ve toplum birlikte yaşayacak ya da birlikte yok olacaktır; bunun aksine ferdiyetçiliği pekiştiren kapitalist düşünce, bu düşünceyi benimseyenler arasında şu kanaati oluşturmuştur; kendisini ilgilendirmeyen şeylere karışan kimse, hoşuna gitmeyen şeylerle karşılaşır!

Bu nedenle Batı toplumlarında suçların ve kötülüklerin kamuoyu önünde ve kalabalıkların ortasında işlendiğini ve herhangi birinin mazlumu desteklemek ya da zalimi engellemek için müdahale etmediğini görürsünüz. Dolayısıyla katil öldürüyor, zani tecavüz ediyor, hırsız çalıyor ve etrafındaki insanlar ise sadece izliyorlar. Belki de hatırlamak ve zevk almak için sahnenin resmini çekiyorlar ve katilin, hırsızın veya zaninin ise sadece polis ve güvenlik görevlilerini hesaba kattığını görüyorsunuz. Dolayısıyla aralarında güvenlik ya da polis memuru olmadığı sürece etrafındaki insanların çokluğu ya da azlığı umurunda bile değildir. Nitekim kameralar tarafından çekilen, binlerce kişi tarafından paylaşılan, zayıf bir kadının ya da savunmasız bir çocuğun soğukkanlılıkla öldürüldüğünü ya da işkence çektiğini gördüğü halde etrafındaki insanlardan herhangi birinin kılını dahi kıpırdatmadığını ve sanki hiçbir şey olmamış gibi çekip gittiklerini gösteren kaç sahne vardır. Bunun nedeni kapitalizmin Batı toplumlarında yerleştirmiş olduğu

ferdiyetçi bakış açısı ve ferdiyetçi düşünce tarzıdır; dolayısıyla bu toplumlar, herhangi birinin kendilerinin özel işlerine karışma hakkı olmadığına, kendilerinin de bir başkasının işlerine karışma hakkı olmadığına inanmışlardır.

Hanif İslam dinine gelince; İslam, cemaat ruhunu ve başkalarına karşı sorumluluk duygusunu inşa etmeye hırs göstermiş, nerede olursa olsun iyiliği emredip kötülükten sakındırmasını, eğer gücü yetiyorsa gördüğü kötülüğü eliyle değiştirmesini ve gördüğü kötülüğü kılını dahi kıpırdatmadan geçip gitmemesini Müslümana farz kılmıştır. Nitekim Abdullah İbn Ömer Radiyallahu Anh'dan Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: **أَلَا كُنتُمْ رَاعٍ، وَكُنتُمْ مَسْنُونٌ عَنِ رَعِيَّتِهِ، فَالْأَمِيرُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَاعٍ، وَهُوَ مَسْنُونٌ عَنِ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ، وَهُوَ مَسْنُونٌ عَنْهُمْ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ بَعْلِهَا وَوَلَدِهِ، وَهِيَ مَسْنُونَةٌ عَنْهُمْ، وَالْعَبْدُ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْنُونٌ عَنْهُ، أَلَا فَكُنتُمْ رَاعٍ، وَكُنتُمْ مَسْنُونٌ عَنِ رَعِيَّتِهِ** **“Hepiniz çobansınız ve güttüğünüzden sorumlusunuz. İnsanların yöneticisi onların çobanıdır ve onlardan sorumludur. Kişi ailesinin çobanıdır ve onlardan sorumludur. Kadın kocasının evinin ve çocuğunun çobanıdır ve onlardan sorumludur. Köle efendisinin malının çobanıdır ve ondan sorumludur. Kısaca hepiniz çobansınız ve hepiniz güttüğünüzden sorumlusunuz.”** İşte bu hadis, başkalarına karşı sorumluluk duygusunu pekiştirmektedir; zira toplumdaki her bir ferdi başkalarına karşı sorumlu kılmıştır ki bu, toplum içindeki ilişkilerde ayrıcalıklı bir durumdur.

Sözlerimi, Müslümanın ister zalim ister mazlum olsun kardeşinin sorumluluğunu üstlenmesini vacip kılan, dolayısıyla Müslümanların zihinlerine sorumluluk duygusunu ve cemaat ruhunu kazımak amacıyla kardeşi mazlum olduğunda onu terk etmesi, zalim olduğunda da onu reddetmesi için bir alan bırakmayan Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in hadisiyle bitiriyorum: Enes Radiyallahu Anh'dan, Allah'ın Rasulü Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: **انصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا** **“(Din) kardeşin zalim de mazlum da olsa ona yardım et.”** Bir adam: Ey Allah'ın Rasulü! Kardeşim mazlumsa ona yardım edeyim. Ama zalimse nasıl yardım edeyim, söyler misiniz? dedi. Bunun üzerine Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: **تَحْجُرُهُ أَوْ تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ فَإِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ** **“Onu zulümden alıkoyar, zulmüne engel olursun. Şüphesiz ki bu ona yardım etmektir.”**

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Müh. Bahir Salih